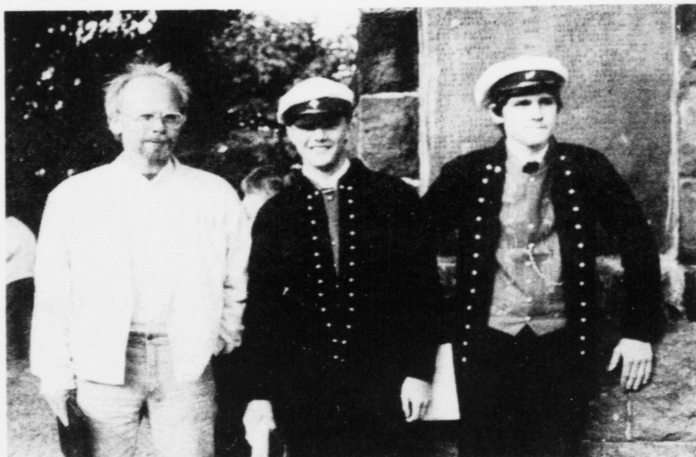

Pisuroða 1987

Pisufundur í Viðarlundini

— Tað eru umskiftisins vindar, sum nú blása um heimin, tvørtur um átrúnaðar, tjóðskapar- og hugmyndamark, segði Hanus Andreasen m.a. í roðu síni á pisufundinum í Viðarlundini hóskvöldið.

Hesir triggir hildu roðu á pisufundinum. F.v. Hanus Andreasen, rithøvundi, Sjørður Skaale, studentur og Høgni Hoydal, HF-ari

Umskiftisins vindar

Svanarnir komu at forvitnast, nú so nógvir fremmandir gestir vóru í Viðarlundini

Góðu pisur, tit foreldur og avvarðandi og lærarar og annars øll hini, sum eru komin niðan í Viðarlundina í dag. Dagurin í dag er ein gleðisdagur. Tit pisur eru komnar á tað mál, sum tit fyri nøkrum árum síðani settu tykkum. Henda tíðin hevur verið tykkum striggin, og tað ikki bara lesnaðarlaga. Tit hava staðið í andaligum og líkamligum vøkstri. Hjá øllum hevur hetta neyvan verið líka lætt, ti ongantið í livinum er hugurin so sárur og stækkin sum í hesum árum, ovurhugin so skjótur at kveikjast, stoltleikin so lættur at raka, lopini úr djúpasta lukku niður í djúpasta vónloysi — og øvugt — so bráðliga. Oman á hetta er so lesnaðurin komin. Tað má tí vera tykkum ein lætti nú at fáa eina hvíld og gleðast, til blaðað verður yvir á næsta lívskapittul.

Hetta árið er annars eitt merkisár í Studentaskúlan s søgu. Í ár eru fimti ár liðin, síðan hesin skúli varð settur á stovn. Teir slóðbrótarar, sum gróðursettu henda skúla — 130 ár eftir at hin gamli Latín-skúlin var útkelnaður — vóru Thomas Nygaard, Christian Haraldsen og Erik Petersen. Skúlin kom at hava avgerandi týðning í føroyskum mentunarlívi. Hann var við til at beina fyri tí útbúgvingarlaga mismuni, sum hevði verið frammanundan og gjørdi tað møguligt hjá minni mógvandi ungfolklum at fyrireika seg til lærdan lestur. Eftir at skúlin var komin, sluppu foreldur í Føroyum somuleiðis undan at senda síni børn blaðung burtur í útlegd at lesa. Eg havi sjálvur gingið á hesum skúla, og eg haldi, at hann gav sámliga og holla undirvísing. Av teimum trimum

undangongumonnunum er í dag bara Erik Petersen á lívi. Tað má vera honum ein frei at siggja, hvat frukt sáðið, sum sátt var í 1937, hevur borið.

Gaman í, hesin skúlin hevur fingið marga skuluna. Millum annað hevur hann veið lagdur undir ikki at gera nóg mikið til at geva næmingunum tjóðskaparlaga kjølfestu. Eftir minum tykki eru hesar atfinningar lutvis dømi um ein ringan óvana hjá okkum føroyingum: at finna syndabukkar. Tann veruliga seki í hesum máli var — og er — tað føroyska samfelagið og tess valdu umboð, sum hava verið sein og trek at føra nakran veruligan mentunarpolitikk. Her mugu øll taka sín part av ábyrgdini, ikki minst tann mælski tjóðskaparlígi vøngurin.

Upp í hesa heilsu til tykkum pisur og til skúlan fari eg at skoyta nakrar

viðmerkingar um tað politiska og hugsanarlaga veðurlagið í heiminum í dag. Eg fari at leggja fyrri við at hyggja at tí streymskifti, sum er um at taka seg upp hjá okkara mikla granna eystanfyri, Sovjetsamveldinum. Í hesum landi hevur tær seinastu öldirnar verið ein togan millum bysantiskt harðræði og europeiska mannarættindahugsan.

Tann seinna kósín, frælskósín, tykist nú at hava fingið stuðul frá sjálvum sovjetiska floksleiðaranum, Gorbátjof. Fyri fyrstu ferð í mong ár hevur eitt russiskt orð rutt sær veg inn í heimins mál, glasnost, tann opna kósín. Gorbátjof stríðist sum kunnugt millum annað fyrri at fáa í lag loyniliga val, at geva kvinnunum rúmligari politiska umboðan, at steðga valdismisbrúki og ágangi móti øðrvísi hugsandi. Tað kann vera ilt at siga, um hetta verður gjørt við vilja ella upp á kvamsvis. Hinvegin er eingin ivi um, at sterkar kreftir í Sovjetsamveldinum streingja á at fáa broytingar í lag.

Hesar rembingar eru áhugaverdar. Ikki minni forvitnisligt er at hyggja at tí flísini av tí europeiska vinstra, sum hevur tann sið treytaleyst at verja sovjetiskan politikk. Hugtakið glasnost man tykjast forkunnugt í Sovjetsamveldinum. Í Europa er tað ikki nýtt. Einstaklingar og bólkur á vinstravonginum hava fyrr borið hesar tankar fram. Ein teirra var Rosa Luxemburg. Ein annar var tjeckarin Alexander Dubček, sum í 1968 setti sær fyrri at geva hesum tonkum politiska meg. Hesir slóðbrótarar talaðu út í tóman heim. Uppaftur verri, teirra tankar vóru forboðnir. Eg stóð sjálvur

Nýklættar pisur